

INHOUD

CARO VERBEEK, INGER LEEMANS

- 1 **Inleiding.** Waarom neuswijzer worden? 9

DEEL I GEURERFGOED

INGER LEEMANS

- 2 **Nostalgeuren.** Wat zijn de historische geurlandschappen van Nederland? 21

SOPHIE ELPERS

- 3 **Aromatische rituelen.** Welke rol spelen geuren in erfgoedpraktijken? 47

CARO VERBEEK, INGER LEEMANS

Kroedwösj. Geur als afweer tegen onheil 56

CARO VERBEEK

- 4 **Hollandse luchten.** Geurkunst 63

CARO VERBEEK

Fleurs de Hollande. De geur van globalisering 69

CARO VERBEEK, INGER LEEMANS, FARAH RAHMAN,
NORBERT PEETERS, BEATRICE GLOW

- 5 **Speculeren over speculaas.** Deconstructie van een 'typisch Nederlands' koekje 79

JOSEPHINE KOOPMAN

De geur van de toko 90

CARO VERBEEK

- 6 **Van pomanderhorloge tot lodereindoosje.** De tastbare overblijfselen van onze geurgeschiedenis 101

CARO VERBEEK

Van pauper tot adel: Boldoot is van iedereen 107

FRANK BLOEM

- 7 Van ambergrijs tot zwavel. Geureconomie voor beginners 119

FRANK BLOEM

Haarlemmerolie 124

DEEL II GEURTAAL

NICOLINE VAN DER SIJS

- 8 Geuren en verstancken. Hoe rijk is onze historische geurtaal? 137

ROB TEMPELAARS

Stinken als een bunzing. Reukvergelijkingen 141

INGER LEEMANS

- 9 Muf en huim. Ode aan een Nederlands geurpalet 149

NICOLINE VAN DER SIJS

Ruiken en rieken 153

LEONIE CORNIPS, JEROEN VAN CRAENENBROECK,

NICOLINE VAN DER SIJS, JOS SWANENBERG

- 10 Wat riekt het hier zwallig! Geurwoorden in het Nederlands en zijn dialecten 163

ROB TEMPELAARS

Hallo, hallo, wie meurt daar zo? 169

NICOLINE VAN DER SIJS, INGER LEEMANS

- 11 Stank voor dank. Geurzegden 175

MARIEKE VAN ERP

Geurtaalkaart 180

INGER LEEMANS, CARO VERBEEK

- 12 Geurwenswoorden. Verrijk je geurtaal 189

VIVIEN WASZINK

De houdbaarheid van geurwenswoorden. Hardnekkig of snel vervliegend? 194

ODEUROPA, NEUSWIJZERTEAM

- 13 Neuswijzerlexicon 211

DEEL III RUIKEN

- JASPER DE GROOT, ASTRID GROOT
14 Biodiversiteit en feromonen. Geur en natuur 221

FRANK BLOEM
Olifantengeur 228

- JASPER DE GROOT, GARMT DIJKSTERHUIS,
SANNE BOESVELDT
15 Wat kan onze neus? 239

KIRSTEN JAARSMA
Niets meer ruiken. Een echte handicap 243

ROB TEMPELAARS, INGER LEEMANS
Geheime geurwapens 251

DEEL IV NEUSWIJSGEREN

- GARMT DIJKSTERHUIS, CARO VERBEEK, INGER LEEMANS
16 Geurpioniers 259

CARO VERBEEK
Roze, spiralerende, luide, fluwelige of bittere geuren? 264

- CARO VERBEEK, SANNE BOESVELDT, LAURA SPEED
17 Hoe ruikt blauw? Hoe de andere zintuigen ons kunnen helpen
om geuren te omschrijven 269

ILJA CROIJMANS
Wat maakt iemand tot een neuswijsgeer? 272

- ILJA CROIJMANS, ASTRID GROOT
18 Reukwerkers en neusgierigen. Wat kunnen we leren van
wijnexperts als het aankomt op geurtaal? 285

FRANK BLOEM
Hoe word je een neuswijze? 289

Conclusie. Pleidooi voor een museum voor geurerfgoed 295

Verantwoording en verder lezen 299

Dankwoord 316

Illustratieverantwoording 318

Over de auteurs 324